

Структурни училищни показатели за разработване на приобщаващи системи във и около училищата

Показател	Описание
1. НАСЪРЧАВАНЕ НА СИСТЕМНОТО ИНТЕГРИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА И ПРАКТИКАТА ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩИ СИСТЕМИ ВЪВ И ОКОЛО УЧИЛИЩАТА	
1.1. Създаване на национални координационни структури за приобщаващи системи във и около училищата и на местни структури за сътрудничество между училищата	<ul style="list-style-type: none"> Съществува комисия за местно междуучилищно сътрудничество за установяване на приобщаващи системи във и около училищата (напр. с акцент върху преждевременното напускане на училище, предпазването от тормоз, мнението на децата и родителите, потребностите на мигрантите) ДА/НЕ Яснота по въпроса дали изпращащото или приемащото училище е отговорно за преходния план за отделни ученици, чиито нужди са по-големи ДА/НЕ
1.2. Преодоляване на социално-икономическото разделение в училищата: въпрос, свързан с междуучилищното сътрудничество, който трябва да се разгледа на национално и регионално равнище	<ul style="list-style-type: none"> Съществува комисия за местно междуучилищно сътрудничество за равнопоставен прием на ученици ДА/НЕ Прозрачни критерии за прием и записване във вашето училище, гарантиращи, че не се изключват ученици заради техния социално-икономически или етнически произход ДА/НЕ
1.3. Разработване на системи за ранно предупреждение и намеса и на системи за събиране на данни	<ul style="list-style-type: none"> Мултидисциплинарен екип във и около училището, който функционира като система за ранно предупреждение/намеса, с акцент върху преходния период за учениците, чиито нужди са по-големи ДА/НЕ Съществуват ясни механизми за защита и споделено ползване на данни (напр. процедура за даване на съгласие от страна на родители и ученици) с оглед на системите за ранно предупреждение и намеса във вашето училище
2. МАКРОСТРУКТУРНИ ВЪПРОСИ ВЪВ ВРЪЗКА С ПРИОБЩАВАЩИТЕ СИСТЕМИ ВЪВ И ОКОЛО УЧИЛИЩАТА	
2.1. Ограничаване на ранното профилиране и отлагане на академичния подбор	<ul style="list-style-type: none"> Стратегически ангажимент във вашето училище за премахване на вътреучилищното профилиране (т.е. разпределяне на ученици между класовете в едно и също училище според академичните характеристики) в прогимназията ДА/НЕ Във вашето училище е разработен план за индивидуално интегрирано образование и благополучие (включително физическо, социално и психическо) за определени ученици, чиито нужди са по-големи ДА/НЕ
2.2. Избягване на повтарянето на учебната година	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище е въведено индивидуално подпомагане за ученето като алтернатива на повтарянето на учебната година ДА/НЕ Съществуват данни за повтарянето на учебната година на равнището на вашето училище ДА/НЕ
2.3. Прилагане на разпоредбите на правото на ЕС във връзка с незаконното етническо разделение в училищата	<ul style="list-style-type: none"> Официално представителство на неправителствени организации, представляващи малцинствените групи в координационните комисии на вашето училище за установяване на приобщаващи системи във и около училищата, с цел осигуряване на прозрачност ДА/НЕ
2.4. Разработване на алтернативи на временното отстраняване и изключването от училище	<ul style="list-style-type: none"> Наличие на алтернативи на временното отстраняване/изключването от училище във вашето училище ДА/НЕ Във вашето училище съществуват алтернативи на временното отстраняване/изключването от училище чрез подход за справяне с

	<p>комплексни нужди, включващ мултидисциплинарен екип ДА/НЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> Учениците разполагат с възможност да придобият опит в трудовата сфера на ранен етап от тяхното обучение (напр. чрез краткосрочни стажове, кратък професионален опит) с цел разбиране на трудовите нужди ДА/НЕ Във вашата институция за ПОО е въведен подход за разглеждане на отделните случаи по отношение на учащите в областта на ПОО, които са изложени на риск от преждевременно напускане ДА/НЕ
2.5. Повишаване на гъвкавостта и пропускливостта на образователните програми като част от междуучилищното сътрудничество и сътрудничеството в областта на ПОО	<ul style="list-style-type: none"> Учениците разполагат с възможност да придобият опит в трудовата сфера на ранен етап от тяхното обучение (напр. чрез краткосрочни стажове, кратък професионален опит) с цел разбиране на трудовите нужди ДА/НЕ Във вашата институция за ПОО е въведен подход за разглеждане на отделните случаи по отношение на учащите в областта на ПОО, които са изложени на риск от преждевременно напускане ДА/НЕ
3. ПОДХОД КЪМ ПРИОБЩАВАЩИТЕ СИСТЕМИ, АНГАЖИРАЩ УЧАСТИЕТО НА ЦЯЛОТО УЧИЛИЩЕ	
3.1. Насърчаване на взаимоотношенията в училище и в класната стая	<ul style="list-style-type: none"> Въведен е подход, ангажиращ участието на цялото училище, който е насочен към създаването на положителни взаимоотношения в училище и в класната стая ДА/НЕ Въпросът за това дали според учениците средата е приветлива се проучва във вашето училище посредством ясни процедури за обратна връзка от учениците ДА/НЕ <p>Диференциран подход на взаимоотношения</p> <ul style="list-style-type: none"> Вашето училище взема мерки, за да се гарантира, че учениците ви се посрещат в положителна атмосфера след период на неизвинени отсъствия ДА/НЕ Културните идентичности на учениците от малцинствата са застъпени активно в класните занимания във вашето училище (напр. като се носи нещо от къщи в клас или като се съобщава за националните празници на учениците с чуждестранен произход) ДА/НЕ
3.2. Създаване на структури от типа на координационните комисии за установяване на приобщаващи системи като част от подход, ангажиращ участието на цялото училище	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище е създадена координационна комисия, ангажираща участието на цялото училище, чиято дейност е насочена към разработването на приобщаващи системи ДА/НЕ Учениците и родителите са представлявани пряко в координационна комисия, ангажираща участието на цялото училище, за установяване на приобщаващи системи във вашето училище ДА/НЕ <p>Процедури на признаване</p> <ul style="list-style-type: none"> Културните идентичности на големите малцинствени групи се открояват ясно във физическата среда на вашето училище ДА/НЕ Във вашето училище се провеждат публични церемонии, за да се отбележат постиженията и да им се отдаде признание ДА/НЕ
3.3. Насърчаване на учениците да споделят мнението си и да участват активно в училищния живот, включително диференциран подход по отношение на включването на маргинализираните ученици	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище се насърчава споделянето на мнението на учениците, като му се дава приоритет при разработването на процедури и политики ДА/НЕ Във вашето училище се провеждат редовни анонимни анкети сред младите хора по отношение на техните нужди и опита им в училище ДА/НЕ <p>Участие на учениците, включително на маргинализираните ученици</p> <ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище се води диалог с учениците посредством целенасочени групи, които включва акцент върху учениците, изложени на риск от отсъствие и преждевременно напускане на училище ДА/НЕ Във вашето училище опитът на учениците и перспективите пред тях се установяват систематично чрез качествени анкети и редовни индивидуални разговори на учениците със специалист от персонала ДА/НЕ
3.4. Приоритетно социално и емоционално образование	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище е поет ясен стратегически ангажимент да се отделя доста време за социално и емоционално образование ДА/НЕ
3.5. Насърчаване на образованието в областта на изкуствата за установяване на приобщаващи системи — ползи за маргинализираните	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище има конкретни средства за насочване на ресурси в областта на изкуствата (напр. музикални инструменти, художествени материали, театрални посещения, книги с поезия) към ученици, живеещи в условия на бедност и социално изключване ДА/НЕ

ученици	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище има конкретни средства за насочване на ресурси в областта на изкуствата (напр. музикални инструменти, художествени материали, театрални посещения, книги с поезия) към ученици със специални образователни потребности и увреждания ДА/НЕ <p>Участие на родителите в училищни дейности, свързани с изкуство</p> <ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище има интегрирана стратегия за изкуствата и участието на родителите ДА/НЕ
3.6. Подкрепа за извънкласните дейности	<p>Спорт и изкуство</p> <ul style="list-style-type: none"> Всички ученици във вашето училище, включително тези от маргинализирани среди, разполагат с възможност да участват в извънкласни спортни дейности на училището ДА/НЕ Всички ученици във вашето училище, включително тези от маргинализирани среди, разполагат с възможност да участват в извънкласни дейности на училището, свързани с изкуство ДА/НЕ <p>Общност</p> <ul style="list-style-type: none"> Всички ученици във вашето училище, включително тези от маргинализирани среди, разполагат с възможност да участват в дейности на училището, свързани с природата (напр. общински градини) ДА/НЕ Всички ученици във вашето училище, включително тези от маргинализирани среди, разполагат с възможност да участват в дейности на училището, свързани с активното гражданство (местна среда, доброволчество, общественополезен труд, училищни настоятелства) ДА/НЕ
3.7. Разработване на алтернативни методи на образование — индивидуализирани подходи	<ul style="list-style-type: none"> Наличие на индивидуализирани, малки учебни групи във вашето училище за алтернативно образование ДА/НЕ Наличие на общи пространства във вашата среда за алтернативно образование, където учители и ученици си делят оборудването и пространството (напр. общи места за хранене) с цел изграждане на отношения, основани на взаимно уважение и доверие ДА/НЕ
4. КАЧЕСТВЕНИ УЧИТЕЛИ И УЧИЛИЩНО РЪКОВОДСТВО ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩИ СИСТЕМИ ВЪВ И ОКОЛО УЧИЛИЩАТА	
4.1. Подобряване на професионалната подготовка и продължаващото професионално обучение на учителите за приобщаващо образование	<ul style="list-style-type: none"> Професионално развитие в часовете и в училището с оглед на уменията за разрешаване на конфликти, подходите за изграждане на взаимоотношения и за предпазване от тормоз, включително предпазване от дискриминационен тормоз ДА/НЕ Професионално развитие в часовете и в училището с оглед на установяването на признаците на стрес у учениците и своевременното подпомагане на ученици, изложени на риск от преждевременно напускане на училище ДА/НЕ
4.2. Установяване на професионални общности с цел гарантиране на качество	<ul style="list-style-type: none"> Съществуват професионални учебни общности, които се основават на сътрудничество и участие на родители, ученици и организации ДА/НЕ Програми за въвеждане на учителите в училище, които осигуряват на новите учители структурираната подкрепа, от която се нуждаят на лично, социално и професионално равнище ДА/НЕ
4.3. Изграждане на очаквания у учителите за техните ученици	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище са въведени процедури за стимулиране на споделянето на мнението на децата в часовете и в училището, за да се гарантира, че всички ваши учители ценят, уважават и имат високи очаквания за всички свои ученици, независимо от произхода им ДА/НЕ Активното учене (т.е. конструктивните подходи) и практическото обучение са възприети последователно в часовете във вашето училище ДА/НЕ <p>Градивно оценяване за стимулиране на обратната информация във основа на високите очаквания</p> <ul style="list-style-type: none"> Въведени са последователни мерки за градивно оценяване във

	вашето училище ДА/НЕ
4.4. Развиване на уменията на учителите във връзка с културното и езиковото многообразие с оглед на работата с етнически малцинства и мигранти	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище са въведени мерки, подкрепящи развиването на уменията на учителите във връзка с културното и езиковото многообразие, с оглед на работата с малцинства и мигранти за предотвратяване на предразсъдъците във връзка със стереотипите, слагането на етикети и други форми на дискриминация, както и за насърчаване на проявата на високи очаквания към маргинализираните групи ДА/НЕ Във вашето училище са въведени мерки, подкрепящи развиването на уменията на учителите във връзка с езиковото многообразие, с оглед на работата с малцинства и мигранти ДА/НЕ
4.5. Развиване на уменията на учителите за професионално ориентиране с оглед на работата с маргинализирани групи	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище са въведени мерки, подкрепящи развиването на уменията на учителите във връзка с професионалното ориентиране, които са насочени по-специално към работата с маргинализирани групи, за предотвратяване на предразсъдъците във връзка със стереотипите, слагането на етикети и други форми на дискриминация, както и за насърчаване на проявата на високи очаквания към маргинализираните групи ДА/НЕ
4.6. Насърчаване на продължаващото професионално обучение на училищните ръководители и лидери	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище са въведени мерки, подкрепящи развиването на уменията на вашия училищен ръководител по отношение на стратегиите за управление на многообразието, изграждането на взаимоотношения, решаването на конфликти, подходите за предпазване от тормоз, мненията на учениците и родителите, разпределеното лидерство ДА/НЕ
5. МУЛТИДИСЦИПЛИНАРЕН АКЦЕНТ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО И БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО В ОБРАЗОВАНИЕТО	
5.1. Създаване на междусекторно сътрудничество във връзка със здравето и благосъстоянието в образованието	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище е въведена система за разглеждане на отделните случаи, включваща различни специалисти, по отношение на учениците, които са изложени на най-голям риск, т.е. които имат постоянни нужди, като за всяко дете е определен конкретен водещ специалист, за да се избегне размиването на отговорността ДА/НЕ Ясна рамка от споделени цели на местно равнище за междусекторно сътрудничество между местните служби и училищата във вашия район ДА/НЕ
5.2. Създаване на мултидисциплинарни екипи във и около училищата	<ul style="list-style-type: none"> Екипи, състоящи се от различни специалисти, в рамките на вашето училище или в сътрудничество с няколко местни училища, сред които вашето училище ДА/НЕ Съществуват ясни механизми за защита и съвместно ползване на данни (напр. процедура за даване на съгласие от страна на родители и ученици) от мултидисциплинарния екип за вашето училище, за които родителите и учениците са уведомени ДА/НЕ <p>Ясни роли и цели</p> <ul style="list-style-type: none"> Яснота по отношение на това кой ръководи мултидисциплинарен екип или междуведомствено звено за реакция във вашия район, за да се избегне размиването на отговорността за мултидисциплинарния екип, работещ с вашето училище ДА/НЕ Въведена е обща рамка за целите и резултатите на мултидисциплинарните екипи, които работят във и около вашето училище ДА/НЕ
5.3. Осигуряване на емоционална подкрепа във връзка с училищната система за предотвратяване на преждевременното напускане на училище	<ul style="list-style-type: none"> Общодостъпни професионални консултации за емоционална подкрепа на учениците във вашето училище ДА/НЕ По-интензивни целенасочени професионални консултации за емоционална подкрепа на учениците, които се нуждаят от тях, които са на разположение във вашето училище или чрез структурирани канали между вашето училище и местните здравни или социални служби ДА/НЕ <p>Постоянна емоционална подкрепа</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Наличие на един и същи консултант за емоционална подкрепа в средносрочен до дългосрочен план (т.е. няма голямо текучество на персонал), за да се засили доверието, съществуващо във вашето училище ДА/НЕ
5.4. Предпазване от тормоз, вкл. дискриминационен тормоз, в училище	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище се прилага политика за борба с тормоза, ангажираща участието на цялото училище ДА/НЕ Включване на всички ключови заинтересовани страни (включително ученици и родители) в подхода за предпазване от тормоз във вашето училище, ангажиращ участието на цялото училище. ДА/НЕ <p>Предотвратяване на дискриминационния тормоз</p> <ul style="list-style-type: none"> Учениците от различни етноси или култури допринасят за материалите, дейностите и целите за предпазване от тормоз и за борба с предразсъдъците във вашето училище ДА/НЕ Културните идентичности на големите малцинствени групи се открояват ясно във физическата среда на вашето училище ДА/НЕ
5.5. Подкрепа за учениците, злоупотребяващи с вещества	<ul style="list-style-type: none"> Съществуват мултидисциплинарни екипи във и около училището, чиято работа е насочена към подкрепата на учениците с комплексни нужди (напр. злоупотреба с вещества, травми, психично здраве, семейни проблеми, голям брой отсъствия), които са на разположение за вашето училище ДА/НЕ
5.6. Насърчаване на подходящ режим на спане за учениците	<ul style="list-style-type: none"> Образователни инициативи, включени в програмата на вашето училище, насочени към учениците от основното училище и техните родители, относно значението на режима на спане за общото здравословно състояние и за резултатите в училище ДА/НЕ Програми за повишаване на осведомеността (с училището и/или общината) на родителите и учениците във връзка с необходимия режим на спане във вашето училище ДА/НЕ
6. УЯЗВИМИ ЛИЦА И ГРУПИ	
6.1. Подкрепа за мигрантите и ромите	<ul style="list-style-type: none"> Във вашето училище децата роми и мигранти са разпределени в същата възрастова група като своите връстници ДА/НЕ Една водеща агенция за насочване на семействата на мигранти към цялостния набор от услуги, които са на тяхно разположение във вашия район/община ДА/НЕ <p>Социална и езикова подкрепа</p> <ul style="list-style-type: none"> Наличие на социално-културни медиатори за/от малцинствените групи (напр. роми, мигранти) във вашето училище ДА/НЕ Осигуряване на езикова подкрепа във вашето училище за ученици, чийто майчин език не е езикът на преподаване в училищата ДА/НЕ
6.2. Преодоляване на пречките пред образованието във връзка с бедността	<p>Глад при децата</p> <ul style="list-style-type: none"> Наличие на безплатни закуски за нуждаещите се (предназначени за тях или с общо предназначение) във вашето училище ДА/НЕ Наличие на безплатен обяд за нуждаещите се (предназначени за тях или с общо предназначение) във вашето училище ДА/НЕ <p>Финансови разходи за училищно образование</p> <ul style="list-style-type: none"> Финансова подкрепа за учебници и други учебни материали, предназначени за учениците, живеещи в условия на бедност, във вашето училище ДА/НЕ Безплатен транспорт до училището за нуждаещите се, които живеят далече от вашето училище ДА/НЕ <p>Уязвими групи и лица, живеещи в условия на бедност</p> <ul style="list-style-type: none"> Осигуряване на подкрепа за непълнолетни родители във вашето училище, когато това е необходимо, за да ходят на училище ДА/НЕ Стратегия на местно равнище за справяне с нуждите на бездомни деца или деца, живеещи в условия на временно настаняване, с цел подпомагане на тяхното ходене на училище и участието им в училище ДА/НЕ

6.3. Подпомагане на учениците със специални образователни потребности	<ul style="list-style-type: none"> • Във вашето училище има структурирани преходни планове за ученици със специални образователни потребности и увреждания и за техните родители, за преминаването от основното към средното училище ДА/НЕ • Във вашето училище има структурирани преходни планове за ученици със специални образователни потребности и увреждания и за техните родители, за преминаването от предучилищното образование/образованието и грижите в ранна детска възраст към основното училище ДА/НЕ <p>Акцент върху родителите</p> <ul style="list-style-type: none"> • Постоянен структуриран диалог между родителите и вашето училище, за да се отговори на потребностите на децата със специални образователни потребности и увреждания ДА/НЕ
7. УЧАСТИЕ НА РОДИТЕЛИТЕ И СЕМЕЙНО ПОДПОМАГАНЕ	
7.1. Включване на холистичен мултидисциплинарен подход към участието на родителите в семейно подпомагане с цел предотвратяване на преждевременното напускане на училище	<ul style="list-style-type: none"> • Подход за достигане до отделни семейства в техния дом за ориентирана към децата подкрепа, насочена към учениците от вашето училище, чиито нужди са по-големи (проблеми с психичното здраве и пристрастеност към семейството, голям брой отсъствия) ДА/НЕ • Конкретни ключови служители в училището, действащи във връзка с участието на родителите, са част от по-широк мултидисциплинарен екип, работещ с вашето училище ДА/НЕ
7.2. Осигуряване на места за срещи на родителите и на възможности за принос от тяхна страна към училищната политика	<ul style="list-style-type: none"> • Родителите се включват официално като преподаватели във вашето училище (напр. родители от малцинствата, предлагащи езикова подкрепа, родители със специални професионални знания, участие в спортни занимания и занимания, свързани с изкуство, и пр.) ДА/НЕ • В сградата на вашето училище има конкретно пространство, предназначено за срещи на родителите (напр. родителска стая) ДА/НЕ <p>Политика</p> <ul style="list-style-type: none"> • Родителите се насърчават да участват в процесите на вземане на решения във вашето училище ДА/НЕ • Във вашето училище участието на родителите е включено в планирането, ангажиращо участието на цялото училище ДА/НЕ
7.3. Учредяване на общински центрове за учене през целия живот	<ul style="list-style-type: none"> • Вашето училище се използва като общински център за обучение през целия живот на родителите (след учебните часове, през уикенда, през лятото) ДА/НЕ • Във вашето училище или в района, където се намира, са осигурени образователни възможности за родители с нисък образователен ценз ДА/НЕ
7.4. Разработване на дейности за семейно оgramотяване	<ul style="list-style-type: none"> • Във вашето училище са предвидени дейности за семейно оgramотяване, предназначени за маргинализирани родители ДА/НЕ • Във вашето училище е предвидена езикова подкрепа за преобладаващия език, предназначена за родители на мигранти и от малцинствата ДА/НЕ